

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Podnikání cizinců v České republice

Ondřej Vyčítal

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Ondřej Vyčítal

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Podnikání cizinců v České republice

Název anglicky

Business of foreigners in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce bude zjistit vývoj podnikání cizinců v České republice podle státní příslušnosti a členství v EU a mimo EU za delší časové období. V případě zjištění porušování právních předpisů uvést teoreticky možné a skutečně využívané způsoby řešení, státní občanství pachatelů a současně navrhnout opatření k eliminaci nedostatků.

Metodika

- shromáždění právních předpisů a odborné literatury ke zkoumanému problému
- konzultace s vedoucím práce
- prostudování právních předpisů a odborné literatury ke zkoumanému problému a jejich zhodnocení
- získání a prostudování konkrétních materiálů
- vyhodnocení získaných dat
- sumarizace výsledků zkoumání a jejich hodnocení

Doporučený rozsah práce

30 – 40

Klíčová slova

cizinec, podnikání, zaměstnávání cizinců, povolení k zaměstnání, zákon o pobytu cizinců

Doporučené zdroje informací

KROUPA, A. Nelegální zaměstnávání o podnikání cizinců na českém trhu práce. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 1997, 163 s. ISBN: 8023826468.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 492/2011, o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie

Zákon č. 186/2013 Sb., Zákon o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Zákon č. 455/1991 Sb., Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnance

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Milan Uhlík, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2018

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Podnikání cizinců v České republice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.března 2019

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Milanu Uhlíkovi, CSc. za odborné vedení bakalářské práce a zároveň za výbornou spolupráci a ochotu pomoci.

Podnikání cizinců v České republice

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá podnikáním cizinců na území České republiky. Cílem této práce je vymezit si základní pojmy, zásady a podmínky podnikání zahraničních osob v České republice. Následně má tato práce za cíl si jasně stanovit právní úpravu, která se touto problematikou zabývá. Z hlediska praktické části si tato bakalářská práce klade za cíl provést vlastní výzkum na základě rozhovorů, které jsou vedeny s konkrétními osobami, které podnikají na území České republiky. Výzkum sleduje, ve kterých oborech cizinci podnikají a jaké k tomu mají důvody. Podklady pro tuto práci jsou čerpány ze studia literatury, dokumentů a z analýzy konkrétních případů, zabývajících se touto problematikou.

Klíčová slova: podnikání, cizinec, zaměstnávání cizinců, povolení k zaměstnávání, zákon o pobytu cizinců

Business of foreigners in the Czech Republic

Abstract

This bachelor thesis deals with the business of foreigners in the territory of the Czech Republic. The aim of this work is to define the basic concepts, principles and conditions of business of foreign persons in the Czech Republic. Subsequently, this work aims to define legislation, that deals with this issue. From the standpoint of the practical part of this bachelor thesis aims to conduct their own research based on interviews, which are conducted with specific persons, who are doing business in the territory of the Czech Republic. The research monitors, in which industries the foreigners do business and what they have reasons for it. The materials for this work is drawn from the study of literature, documents and analysis of specific cases dealing with this issue.

Keywords: Business, employment of foreigners, foreigner, work permit, the law on employment of foreigners.

Obsah

1 Úvod.....	9
2 Cíl práce a metodika	12
3 Teoretická část – přehled platné právní úpravy	14
3.1 Právo EU a mezinárodní smlouvy.....	14
3.2 Právní předpisy ČR	19
3.3 Definice základních pojmů	29
3.4 Rozlišení pobytů.....	31
3.4.1 Krátkodobý pobyt	31
3.4.2 Dlouhodobý pobyt	33
3.4.3 Dlouhodobé vízum nad 90 dnů.....	36
3.4.4 Účel podnikání	36
4 Praktická část	38
4.1 Názor autora práce a právní úprava zkoumané problematiky.....	38
4.2 Pobyt cizinců v ČR.....	39
4.2.1 Vývoj cizinců podle typu pobytu.....	39
4.2.2 Vývoj cizinců dle počtu osob s živnostenským oprávněním.....	39
4.2.3 Porušování podmínek	41
5 Shrnutí výsledků zkoumání.....	44
6 Závěr.....	45
7 Seznam použitých zdrojů	47
8 Přílohy	55

Seznam použitých zkratk

Soupis a definování zkratk

1 Úvod

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku podnikání cizinců v České republice. Ať už se jedná o jakoukoli ekonomickou aktivitu, a to výkon práce nebo podnikání, tak to jsou jedny z nejčastějších příčin, které vedou k příchodu cizinců do České republiky. Na základě toho, že zde na území budou zahraniční osoby ekonomicky aktivní, mohou se úspěšně integrovat do české společnosti. Zda-li, tuto svou podnikatelskou činnost vykonávají v souladu se všemi platnými předpisy, tak je jejich činnost v jisté míře přínosná. Ale v mnoha případech se tomu tak neděje a dochází ke zneužívání tohoto institutu. To bude také jedním z cílů práce zhodnotit podnikatelskou činnost cizinců v praxi a hledat možná řešení, která by tomuto zneužívání zabránila.

Práce nám v důsledku tohoto představí, co vše provází cizince k tomu, aby mohl na území ČR legálně podnikat, a jaké jsou k tomu potřebná oprávnění a podmínky. Autor se pokusí zhodnotit tuto problematiku za delší časové období. Jakým vývojem si podnikání cizinců prošlo, a to jak v počtu podnikatelů, tak podle státní příslušnosti. Práce je rozdělena do dvou částí, a to na teoretickou a praktickou.

V té teoretické části se bude zabývat především otázkou definování základních pojmů, které jsou s touto problematikou spjaty. Autor se zde snaží zodpovědět hned několik otázek. Jedna z nich je zaměřena na to, jaké podmínky musí zahraniční osoby splňovat. Na to navazuje další otázka, která se týká stanovení právní úpravy, která se touto problematikou zabývá. Je zde citována jak právní práva EU, mezinárodních smluv, tak právní úprava česká. V krátkosti nás také autor seznámí s jednotlivými druhy pobytu a potažmo, co je nutné splnit pro podnikání v České republice.

V praktické části je pak dále cílem této práce, jak již autor sdělil hned na počátku, odhalování porušování právních předpisů a zamyšlení nad tím, co by bylo dobré přehodnotit a následně změnit. Autor navrhne opatření, samozřejmě ekonomicky možná, která by byla schopna eliminovat nedostatky.

Po vstupu České republiky do Evropské unie, potažmo do Schengenského prostoru bylo zaznamenáno mnoho změn, týkajících se migrace s následným usídlení v České republice. Jeden ze základních principů, které jsou platné v EU, je princip volného pohybu osob, to umožňuje možnost změny místa pobytu za účelem vykonávání pracovní činnosti a možnost usadit se a pracovat na území kteréhokoliv členského státu EU (Šturma a Ondřej 2007: 247).

Jak uvádí ve své velice zdařilé publikaci JUDr. Kuržeja tak, „v praxi znamená volný pohyb osob realizaci myšlenek integrované Evropy, a to zrušení hraničních kontrol, volné přesídlování a usazování pracovníků a osob samostatně výdělečně činných, rozšíření pravidel svobody pohybu pro osoby, které neprovozují výdělečnou činnost a usnadnění volného pohybu uvnitř Společenství“ (Kuržeja 2007: 46). Poté, co byly téměř zrušeny kontroly na vnitřních hranicích nebo byly dosti zjednodušeny, můžeme v ČR zaznamenat zvýšený počet pracovních příležitostí. Pro osoby ze zahraničí již nebylo tak těžké uplatnit se na trhu práce v ČR, a to nejenom jako zaměstnanci různých firem, tak následně v oblasti podnikání. Je určitě bezpochyby, že toto uplatnění sebou přináší celou řadu překážek, a to v podmínkách, které musí splnit, tak mnohdy jazyková bariéra či další odlišnosti.

Práce se pokusí o syntézu několika oborů, a to práva, ekonomie také mezinárodních vztahů. Toto téma je jistě stále aktuální, avšak autor si uvědomuje jeho obrovský rozsah a možností pohledů zpracování daného tématu. Téma bakalářské práce si autor zvolil, protože problematika cizinců je mu velice blízká. S cizinci, kteří zde pracují a ti, kteří zde na území ČR podnikají, je autor téměř v každodenním kontaktu, protože pracuje u cizinecké policie. Proto v této práci mohl využít i celou řadu poznatků z praxe.

Členění práce nám znázorňuje stanovené cíle a metodiku. Následně je analyzována nynější právní úprava, která je určena zákonem o pobytu cizinců. Autor zde představí několik zcela zásadních právních předpisů a norem, a to jak českých, tak mezinárodní smlouvy. Následující kapitola, která je nejrozsáhlejší, představuje typy jednotlivých pobytů, potažmo rozlišení mezi krátkodobým a dlouhodobým pobytem. Věnuje se otázce, jaký pobyt je vůbec zapotřebí k tomu, aby na území ČR mohly podnikat zahraniční osoby. Dále se věnuje definici základních pojmů, které se vztahují k této práci. Je zde definován pojem podnikání, podnikatel a cizinec.

Dále jsou zde nastíněny zásady podnikání, bez kterých by nebylo vůbec možné podnikat v ČR. Cílem je také vymezení podmínek, za kterých mohou cizinci v ČR podnikat. Další podkapitoly podrobně analyzují problematiku vývoje pobytu a to, jakým vývojem si prošlo podnikání v letech 2003 až 2017. Tato praktická část vznikla z velké části díky informacím Statistického úřadu a stránek Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, Ministerstva práce a sociálních věcí a mnoha dalších citovaných.

2 Cíl práce a metodika

Cílem práce bude zjistit vývoj podnikání cizinců v České republice podle státní příslušnosti a členství v EU a mimo EU za delší časové období. V případě zjištění porušování právních předpisů uvést teoreticky možné a skutečně využívané způsoby řešení, státní občanství pachatelů a současně navrhnout opatření k eliminaci nedostatků.

Autor si prostudoval dostupnou literaturu a veškeré právní dokumenty a předpisy. Tyto právní předpisy shromáždil spolu s odbornou literaturou ke zkoumanému problému. Podklady pro tuto autor čerpal ze studia literatury, dokumentů a z analýzy konkrétních případů, zabývajících se touto problematikou.

Následně vedl konzultace se svým vedoucím bakalářské práce a na jeho doporučení rozdělil bakalářskou práci na teoretickou část a dále na část praktickou.

Jak již bylo řečeno, tak bakalářská práce vychází z různých typů pramenů a odborné literatury. Reaguje na ni celá řada odborníků, mezi které patří pan Pavel Čížinský spolu s dalšími autory v publikaci nazvané „*Cizinecké právo*“. Tato publikace se neomezuje pouze na tradiční témata spojená s pobytočným režimem na území ČR, ale zabývá se také otázkou právního postavení zahraničních osob, a to jak při podnikání, což bylo pro nás stěžejní, ale také vzděláváním cizinců na území ČR či poskytování zdravotní péče.

Další prací, která řeší problematiku podnikání cizinců, byla zcela nepochybně kniha právě od autorek Moniky Pauknerové, Naděždy Rozehnalové a Marty Zavadilové „*Zákon o mezinárodním právu soukromém*“. Dále pak studie, vydaná Ministerstvem vnitra nazvaná jako „*Informační publikace pro cizince*“. Ke zpracování závěrečné práce využil autor také cenné informace z publikací „*Cizinecká a pohraniční policie I*“ a „*Cizinecká a pohraniční policie II*“ od Jana Kuržeji. Za relevantní literaturu k tomuto vytyčenému tématu, pak můžeme považovat publikaci taktéž od pana Jana Kuržeji, vydanou v roce 2007, a to v rámci Policejní akademie ČR s názvem „*Cizinecká policie a evropské právo*“.

V neposlední řadě lze mezi významné zdroje informací zařadit také internetové zdroje. A to především stránky Ministerstva vnitra ČR, potažmo interní stránky Policie ČR a Ministerstva financí ČR. Z dalších internetových zdrojů, které autor využil ke své bakalářské práci, lze určitě jmenovat stránky *Českého statistického úřadu a stránky Sdružení pro migraci a integraci*. Vzhledem k tomu, že toto téma, které se zabývá problematikou podnikání zahraničních osob na území ČR, je velice odborné, bylo nutné využít především právních norem, předpisů a zákonů. Z těch stěžejních můžeme jmenovat určitě zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, zákon o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb. a zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.

Dále pak Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 492/2011, o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie. V neposlední řadě také zákon č. 262/2006 Sb., a to Zákoník práce a Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník.

Z hlediska metodiky využil autor metodu analýzy. Dále pracoval se statistickými údaji, které získal ze stránek statistického úřadu a z interních zdrojů cizinecké policie. Tato data zpracoval a vyhodnotil. V neposlední řadě sledoval porušení, která se v tomto odvětví objevují. Následně navrhl opatření, která by mohla vést k eliminaci těchto jevů. Autor dále použil metodu rozhovoru, kdy se zahraničními osobami, kteří podnikají na území ČR, komunikoval a dotazoval se na základě jakých podmínek a oprávnění zde provádějí výdělečnou činnost. Vzhledem k tomu, že autor je ve služebním poměru u POLICIE ČR, a to v současné době na oddělení cizinecké policie, kde se sice přímo nezabývá touto problematikou, ale jako specialista na odhalování padělaných či pozměněných dokladů, přichází denně do kontaktu s osobami, které zde provádějí podnikatelskou činnost. Dále pro svou práci považoval za nezbytné komunikovat s kolegy z Celní správy ČR a s kolegy, Oblastního inspektorátu práce a s kolegy z Ministerstva zahraničních věcí.

3 Teoretická část – přehled platné právní úpravy

Autor se v této kapitole zaměří na právo na práci jako na základní lidské právo, věnuje se zde jeho zakotvení v dokumentech práva Evropské unie a v předpisech mezinárodního práva. V zájmu autora je samozřejmě zaměřit se na právní předpisy, které jsou úzce spjaty s podnikáním zahraničních osob v České republice.

3.1 Právo EU a mezinárodní smlouvy

Evropské právo a mezinárodní smlouvy tvoří prameny mezinárodního práva soukromého. To je dnes velmi složitým právním odvětvím (Pauknerová 2013: 53).

Zákon č. 91/2012 Sb. ze dne 25. ledna 2012, Zákon o mezinárodním právu soukromém

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky

Část první, obecná ustanovení

§1 Předmět úpravy

„Tento zákon upravuje v poměrech s mezinárodním prvkem

a) právním řádem, kterého státu se řídí soukromoprávní poměry včetně používání jiných předpisů než určeného rozhodného práva,

b) právní postavení cizinců a zahraničních právnických osob v soukromoprávních poměrech,

c) pravomoc a postup soudů a jiných orgánů při úpravě poměrů uvedených v písmenech a) a b) a rozhodování o nich včetně postupu v řízení, jestliže je mezinárodní prvek jen v řízení samotném,

d) uznávání a výkon cizích rozhodnutí,

e) právní pomoc ve styku s cizinou,

f) některé záležitosti týkající se úpadku,

g) některé záležitosti týkající se rozhodčího řízení včetně uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů“¹

¹ Zákon č. 91/2012 Sb.

Z hlediska pojmu „mezinárodní prvek“ lze říci, že jde o určitý vztah k zahraničí. Účastníci právního poměru disponují buď pobytem či sídlem v ČR. Jak uvádí prof. Pauknerová, tak „*mezinárodní prvek existuje zejména v těchto případech: subjekt má cizí státní příslušnost, bydliště nebo pobyt má v zahraničí a konečně v případě, že společnost byla založena podle zahraničního práva. Hlavním účelem zákona je určení rozhodného práva. Dále se cizincem rozumí fyzická osoba, která není občanem ČR. Co se týká bodu c), tak k tomu lze říci, že oprávnění soudů a jiných orgánů veřejné moci daného státu je konat řízení a o konkrétních věcech rozhodovat*“ (Pauknerová 2013: 8-10). Pod dalším bodem si představíme to, že cizí rozhodnutí disponuje stejnými právními účinky, tedy jako kdyby rozhodoval orgán v ČR. S tím souvisí i další bod, kdy se poskytne v rámci spolupráce nějaká potřebná součinnost. Dále může dojít k úpadku, kdy subjekt není schopen plateb a ohledně rozhodčího řízení dle smýšlení autora, jde o řešení sporu formou arbitráže².

§2 Mezinárodní smlouvy a předpisy Evropské unie

„Zákon se použije v mezích ustanovení vyhlášených mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána (dále jen „mezinárodní smlouva“), a přímo použitelných ustanovení práva Evropské unie“³.

Na základě tohoto ustanovení musí ČR splnit veškeré mezinárodní závazky, které na sebe přijala.

§3 Nutně použitelná ustanovení právních předpisů

„Ustanovení tohoto zákona nebrání použití těch ustanovení českého právního řádu, kterých je nutné v mezích jejich předmětu úpravy použít vždy bez ohledu na to, kterým právním řádem se řídí právní poměry, v nichž se projeví účinky použití takových ustanovení“⁴.

Pokud některá ustanovení nejsou výslovně zakázána, tak se v tomto případě použijí.

² Jedná se o „*hybridní formu mezinárodní řešení sporů*, neboť spojuje prvky řízení občanskoprávní a společného postupu práva, a zároveň umožňuje stranám významnou příležitost navrhnout rozhodčího postup, podle kterého bude jejich spor vyřešen. Mezinárodní arbitráž lze vyřešit případný spor, který je považován za „v rozhodčím řízení,“ termín, jehož rozsah se pohybuje od státu k státu, ale která zahrnuje většinu obchodních sporů“ (Aceris Law 2019).

³ Zákon č. 91/2012 Sb.

⁴ Zákon č. 91/2012 Sb.

§4 Výhrada veřejného pořádku

„Ustanovení zahraničního právního řádu, jehož se má použít podle ustanovení tohoto zákona, nelze použít, jestliže by se účinky tohoto použití zjevně přičily veřejnému pořádku. Ze stejných důvodů nelze uznat cizí rozhodnutí, cizí soudní smír, cizí notářskou a jinou veřejnou listinu, cizí rozhodčí nález, nebo provést procesní úkon k dožádání z ciziny, anebo uznat právní poměr nebo skutečnost, které vznikly v cizině nebo podle zahraničního právního řádu“⁵.

Zde je umožněno odmítnout použití ustanovení zahraničního právního řádu, které by se mělo užít. Je aplikována výhrada veřejného pořádku, která dovolí odmítnout aplikaci cizího práva (Pauknerová 2013: 37-38). Jak upravuje Ústava, tak *„veřejný pořádek představuje obecně jednu z podstatných náležitostí demokratického právního státu“* (čl 9. odst. 2. Ústavy).

Zákon č. 91/2012 Sb. ze dne 25. ledna 2012, Zákon o mezinárodním právu soukromém

Část druhá, obecná ustanovení mezinárodního práva procesního

Hlava II, ustanovení o řízení

§8 Základní ustanovení

(1) *„České soudy postupují v řízení podle českých procesních předpisů s tím, že strany mají rovné postavení při uplatňování svých práv.*

(2) *Řízení zahájené v jiném státě nebrání zahájení řízení o téže věci mezi týmiž účastníky u českého soudu. Bylo-li řízení u českého soudu zahájeno později než řízení zahájené v jiném státě, může je český soud v odůvodněných případech přerušit, lze-li předpokládat, že rozhodnutí zahraničního orgánu bude v České republice uznáno“⁶.*

Uplatňuje se zásada, že český soud postupuje dle svých předpisů. Soud v ČR může přerušit řízení před soudem v jiném státě, pokud k tomu má důvody.

⁵ Zákon č. 91/2012 Sb.

⁶ Zákon č. 91/2012 Sb.

§9 Postavení cizinců a zahraničních osob v řízení

(1) *„Způsobilost cizince být účastníkem řízení a jeho procesní způsobilost se řídí právním řádem státu, v němž má cizinec obvyklý pobyt; stačí však, je-li způsobilý podle českého právního řádu.*

(2) *Způsobilost zahraničních osob jiných než fyzických být účastníkem řízení a jejich procesní způsobilost se řídí právním řádem, podle něhož taková osoba vznikla; stačí však, je-li způsobilá podle českého právního řádu“.*

§10 *„Cizinci a zahraniční právnické osoby mají za stejných podmínek jako státní občané České republiky a české právnické osoby nárok na osvobození od soudních poplatků a záloh a na ustanovení bezplatného zástupce k ochraně svých zájmů, je-li zaručena vzájemnost. Podmínka zaručení vzájemnosti neplatí pro občany členských států Evropské unie a dalších států tvořících Evropský hospodářský prostor“.*

§11 (1) *„Cizinci, který má obvyklý pobyt v cizině, a zahraniční právnické osobě, kteří se domáhají rozhodnutí o majetkovém právu, může soud uložit na návrh žalovaného, aby složili jistotu určenou soudem na náklady řízení. Nesloží-li jistotu do stanovené lhůty, nebude soud proti vůli žalovaného v řízení pokračovat a řízení zastaví. O tom je třeba žalobce poučit⁷.“*

V soudním řízení se způsobilostí rozumí, že osoba může jednat sama nebo případně prostřednictvím svého zástupce. Cizinci mají stejná práva a podmínky jako občané ČR v řízení před soudem.

⁷ Zákon č. 91/2012 Sb.

Všeobecná deklarace lidských práv ze dne 10. prosince 1948

Ve 30 člancích Všeobecné deklarace jsou vyjmenována základní občanská, kulturní, ekonomická, politická a sociální práva, kterých by měli požívat všichni lidé ve všech zemích (Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR 2019).

Autor zde nebude vypisovat jednotlivé články, pouze by uvedl tento

Článek 23

(1) *„Každý má právo na práci, na svobodnou volbu zaměstnání, na spravedlivé a uspokojivé pracovní podmínky a na ochranu proti nezaměstnanosti.*

(2) *Každý, bez jakéhokoli rozlišování, má nárok na stejný plat za stejnou práci.*

(3) *Každý pracující má právo na spravedlivou a uspokojivou odměnu, která by zajišťovala jemu samému a jeho rodině živobytí odpovídající lidské důstojnosti a která by byla doplněna, kdyby toho bylo třeba, jinými prostředky sociální ochrany.*

(4) *Na ochranu svých zájmů má každý právo zakládat s jinými odborové organizace a přistupovat k nim“ (United Nations 2019).*

Sice se výše uvedený článek netýká vyloženě podnikání, ale jistá propojenost zde může být patrná. *„Každý má právo na svobodnou volbu zaměstnání, na spravedlivé a uspokojivé pracovní podmínky a na ochranu proti nezaměstnanosti. Nejde o mezinárodní smlouvu, není právně závazná, má doporučující charakter. Je to však dokument s vysokou morální prestiží, jehož významná morálně – politická úloha při prosazování lidských práv na celém světě je nesporná“ (Becker, Štefko 2015: 18).*

Dne 16. prosince 1966 schválilo Valné shromáždění OSN **Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech.**

Evropská sociální charta, podepsaná vládami členských států Rady Evropy dne 12. Října 1961. Práva a svobody jsou konkretizovány ve druhé části Charty.

Je to např. právo na práci, právo na spravedlivé pracovní podmínky atd.

V této kapitole může autor i uvést řadu dokumentů sekundárního práva EU, a to **Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38 ES** o právu občanů a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států

Nařízení č. 492/2011 Sb., o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie.

Tato směrnice představuje kodifikaci právní úpravy volného pohybu pracovníků, která již vychází z principu občanství Unie.

Podnikáním zahraničních osob na území ČR se zabývá celá řada právních předpisů, nařízení a vyhlášek. Vzhledem k omezenému rozsahu práce byla uvedena jen ta nejzásadnější.

3.2 Právní předpisy ČR

Ústava České republiky ze dne 16. prosince, ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Článek 1

(1) *„Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.*

(2) *Česká republika dodržuje závazky, které pro ni vyplývají z mezinárodního práva.*

Článek 2

(1) *Lid je zdrojem veškeré státní moci; vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.*

(2) *Ústavní zákon může stanovit, kdy lid vykonává státní moc přímo.*

(3) *Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*

(4) *Každý občan může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá⁸.*

⁸ Ústava ČR, č. 1/1993 Sb

Součástí ústavního pořádku České republiky je Listina základních práv a svobod.

Listina základních práv a svobod ze dne 16. prosince 1992, ústavní zákon č. 2/1993 Sb.

Článek 1

„Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezczizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.

Článek 2

(1) *"Stát je založen na demokratických hodnotách a nesmí se vázat ani na výlučnou ideologii, ani na náboženské vyznání.*

(2) *Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.*

(3) *Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.*

Článek 3

(1) *Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.*

(2) *Každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Zakazuje se jakékoli ovlivňování tohoto rozhodování a všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodnování.*

(3) *Nikomusmí být způsobena újma na právech pro uplatňování jeho základních práv a svobod.*

Článek 4

(1) *Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.*

(2) *Meze základních práv a svobod mohou být za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod (dále jen "Listina") upraveny pouze zákonem.*

(3) *Zákonná omezení základních práv a svobod musí platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky.*

(4) Při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena“⁹.

Zákon 99/ 1963 Sb. ze dne 4. prosince 1963, Občanský soudní řád

Hlava první, základní ustanovení

§1 „Občanský soudní řád upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana soukromých práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k dodržování smluv a zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob.

§2 V občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují spory a jiné právní věci a provádějí výkon rozhodnutí, která nebyla splněna dobrovolně; dbají přitom, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů a aby práv nebylo zneužíváno¹⁰.

Zákon ze dne 21. dubna 2006, 262/2006 Sb. Zákon zákoník práce

Část první, všeobecná ustanovení

HLAVA I

Předmět úpravy a vymezení pracovněprávních vztahů

§1 Tento zákon

a) „upravuje právní vztahy vznikající při výkonu závislé práce mezi zaměstnanci a zaměstnavateli; tyto vztahy jsou vztahy pracovněprávními,

b) upravuje rovněž právní vztahy kolektivní povahy a podporu vzájemných jednání odborových organizací a organizací zaměstnavatelů. Právní vztahy kolektivní povahy, které souvisejí s výkonem závislé práce, jsou vztahy pracovněprávními,

c) zpracovává příslušné předpisy Evropské unie,

d) upravuje též některé právní vztahy před vznikem pracovněprávních vztahů podle písmene a),

⁹ Listina základních práv a svobod, ústavní zákon č. 2/1993 Sb.

¹⁰ Zákon 99/ 1963 Sb. Občanský soudní řád

e) upravuje některá práva a povinnosti zaměstnavatelů a zaměstnanců při dodržování režimu dočasně práce neschopného pojištěnce podle zákona o nemocenském pojištění a některé sankce za jeho porušení¹¹.

Živnostenský zákon v úplném znění k dnešnímu dni, Zákon o živnostenském podnikání, 455/1991 Sb.

(ve znění účinném od 03. 01. 2018)

Federální shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky se usneslo na tomto zákoně:

Část první, Všeobecná ustanovení

HLAVA I

Předmět úpravy

§1 „Tento zákon upravuje podmínky živnostenského podnikání (dále jen "živnost") a kontrolu nad jejich dodržováním.

§2 Živnost

Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.

§3 (1) Živností není:

- a) provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě,
- b) využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, chráněných zvláštními zákony, jejich původci nebo autory
- c) výkon kolektivní správy práva autorského a práv souvisejících s právem autorským podle zvláštního právního předpisu
- d) restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi
- e) provádění archeologických výzkumů

(2) Živností dále není v rozsahu zvláštních zákonů činnost fyzických osob:

¹¹ Zákon ze dne 21. dubna 2006, 262/2006 Sb. Zákon zákoník práce

a) lékařů, zubních lékařů a farmaceutů, nelékařských zdravotnických pracovníků při poskytování zdravotních služeb a přírodních léčitelů,

b) veterinárních lékařů, dalších veterinárních pracovníků včetně pracovníků veterinární asanace a osob vykonávajících odborné práce při šlechtitelské a plemenářské činnosti v chovu hospodářských zvířat

c) advokátů, notářů a patentových zástupců a soudních exekutorů

d) znalců a tlumočnicků

e) auditorů a daňových poradců

f) burzovních dohodců,

g) zprostředkovatelů a rozhodců při řešení kolektivních sporů a rozhodců při rozhodování majetkových sporů,

h) úředně oprávněných zeměměřických inženýrů

i) autorizovaných architektů a autorizovaných inženýrů činných ve výstavbě, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodní architekti a svobodní inženýři

j) autorizovaných inspektorů, kteří vykonávají svoji činnost jako svobodné povolání

k) auditorů bezpečnosti pozemních komunikací

l) zapsaných mediátorů podle zákona o mediaci¹².

Cizinci mohou ohlásit živnost na jakémkoliv obecním živnostenském úřadě v České republice. Mezi všeobecné podmínky, které musí splňovat, patří především dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům a v neposlední řadě také bezúhonnost. Tu, dokládá cizinec živnostenskému úřadu jen v případě, pokud je občanem jiného členského státu EU, výpisem z evidence trestů nebo rovnocenným dokladem vydaným příslušným soudním nebo správním orgánem tohoto státu nebo členského státu posledního pobytu.

¹² Zákon o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb.

Je – li však členským státem posledního pobytu ČR, postupuje se podle § 6 odst. 3 věty druhé, tzn. živnostenský úřad je oprávněn si vyžádat výpis z evidence Rejstříku trestů podle zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.

Veškeré tyto doklady nesmí být starší než tři měsíce. Mezi zvláštní podmínky provozování živnosti řadíme odbornou či jinou způsobilost, pokud je živnostenský zákon nebo zvláštní předpisy vyžadují (Ministerstvo vnitra ČR 2011).

U občanů Slovenské republiky (SR) se před živnostenským úřadem nevyžaduje ani ověření tohoto dokladu, neboť je uzavřena dvoustranná mezinárodní smlouva o právní pomoci mezi ČR a SR uveřejněná pod č. 209/1993 ve Sbírce zákonů.

Zahraniční fyzické osobě — státnímu příslušníku Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru — vzniká živnostenské oprávnění již ohlášením, nebo pokud je v ohlášení uveden pozdější den vzniku živnostenského oprávnění, tímto dnem.

Státní příslušník členského státu Evropské unie tedy i Slovenské republiky nemá rovněž povinnost zápisu do obchodního rejstříku (viz § 21 odst. 5 obchodního zákoníku). Při ohlášení volné živnosti podle živnostenského zákona má tedy občan SR až na prokázání bezúhonnosti (viz výše) zásadně shodné podmínky jako osoba česká. (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2018).

Platná právní úprava rozeznává dva typy živnosti, a to:

- Živnost ohlašovací – právo provozovat živnost vzniká, jakmile je ohlášena živnost živnostenskému úřadu. Mezi ohlašovací živnosti řadíme

a) živnost řemeslná – v případě, že je nutná odborná způsobilost (§ 21 a § 22) (Podnikatel. cz 2019a).

b) živnost vázaná – podmínkou pro provozování živnosti je odborná způsobilost, která je uvedena v příloze č. 2

c) živnost volná – odborná způsobilost v tomto případě není nutná
živnost koncesovaná – právo podnikat vzniká udělením koncese
(Šiškeová 2009: 145).

Ohlášení nebo žádost o koncesi může zahraniční osoba podat osobně, a to písemně, elektronicky, resp. prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy) u jakéhokoliv živnostenského úřadu nebo prostřednictvím služby CzechPOINT (Ministerstvo vnitra České republiky ČR 2011).

„Převážná část podnikatelské činnosti spadá (ČR) pod režim tohoto zákona. Živnostenský zákon je koncipován jako veřejnoprávní norma, upravující základní podmínky podnikání. Neobsahuje prakticky žádná ustanovení regulující konkrétní výkon jednotlivých činností a předpokládá, že konkrétní výkon určitých činností je upraven příslušnými zvláštními předpisy. Podnikatel musí samozřejmě dodržovat všechny povinnosti vyplývající jak z živnostenského zákona, tak ze zvláštních předpisů“ (Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR 2018).

Zákon ze dne 11. června 2013, zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství a o změně některých zákonů

Část první, Státní občanství České republiky

HLAVA I, obecná ustanovení

§1 *„Tento zákon upravuje způsoby nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, prokazování a zjišťování státního občanství České republiky, vydávání osvědčení o státním občanství České republiky (dále jen „osvědčení“), vedení evidence fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství České republiky, a přestupky na úseku státního občanství“¹³.*

¹³ č. 186/2013 Sb., o státním občanství

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (ze dne 13. května 2004)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Část první, úvodní ustanovení

Hlava I

Předmět úpravy

§ 1 „*Tento zákon v souladu s právem Evropské unie upravuje zabezpečování státní politiky zaměstnanosti, jejímž cílem je dosažení plné zaměstnanosti a ochrana proti nezaměstnanosti*“¹⁴.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Část první, pobyt cizinců na území České republiky

HLAVA I, úvodní ustanovení

§ 1 Předmět úpravy

(1) „*Tento zákon upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropské unie 1) podmínky vstupu cizince na území České republiky (dále jen „území“) a vycestování cizince z území, stanoví podmínky pobytu cizince na území a vymezuje působnost Policie České republiky (dále jen „policie“), Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) a Ministerstva zahraničních věcí v této oblasti státní správy.*

(2) *Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.*

(3) *Ustanovení tohoto zákona vztahující se na občana Evropské unie se použijí i na občana státu, který je vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropskou unií 1c), z níž mu vyplývá právo na volný pohyb rovnocenné takovému právu občanů Evropské unie, nebo občana státu, který je vázán Dohodou o Evropském hospodářském prostoru“¹⁵.*

¹⁴ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

¹⁵ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

Jak již bylo sděleno výše, tak samotný pobyt cizince upravuje výše uvedený zákon (dále jen „cizinecký zákon“).

Dle tohoto zákona dělíme cizince do dvou skupin:

- 1) „Občany Evropské unie (stejný režim je uplatňován vůči občanům EHP: Norska, Islandu, Lichtenštejnska a vůči občanům Švýcarska) a jejich rodinné příslušníky.
- 2) Státní příslušníky tzv. třetích zemí, tzn. Zemí mimo EU/EHP a mimo Švýcarska“¹⁶.

Pobyt na území České republiky se dále řídí právními předpisy EU/ES. Od 21. prosince 2007 Česká republika plně uplatňuje předpisy tzv. schengenského acquis, protože od tohoto data se Česká republika stala součástí schengenského prostoru. (Ministerstvo vnitra České republiky ČR 2011).

Zákon o pojistném na sociální zabezpečení č. 589/1992 Sb.

§1 *„Tento zákon upravuje pojistné na sociální zabezpečení, které zahrnuje pojistné na důchodové pojištění a pojistné na nemocenské pojištění“*¹⁷

Občanský zákoník 89/2012 Sb., Užití předpisů občanského práva

§9 (1) *„Občanský zákoník upravuje osobní stav osob.*

(2) Soukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy se řídí občanským zákoníkem v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy.

*K zvyklostem lze hledět tehdy, dovolává-li se jich zákon.*¹⁸

¹⁶ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

¹⁷ Zákon o pojistném na sociální zabezpečení č. 589/1992 Sb.

¹⁸ Občanský zákoník 89/2012 Sb.

Zákon ze dne 8. ledna 2009, Trestní zákoník 40/2009 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Část první, obecná část

HLAVA I, působnost trestních zákonů

Díl 1 „Žádný trestný čin bez zákona

§ 1 Zákaz retroaktivity Čin je trestný, jen pokud jeho trestnost byla zákonem stanovena dříve, než byl spáchán.

Díl 2 Časová působnost

§ 2 Trestnost činu a doba jeho spáchání

(1) Trestnost činu se posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější.

(2) Jestliže se zákon změní během páchání činu, užíje se zákona, který je účinný při dokončení jednání, kterým je čin spáchán.

(3) Při pozdějších změnách zákona, který je účinný při dokončení jednání, jímž je čin spáchán, se užíje zákona nejmírnějšího.

(4) Čin je spáchán v době, kdy pachatel nebo účastník konal nebo v případě opomenutí byl povinen konat. Není rozhodující, kdy následek nastane nebo kdy měl nastat.

§ 3 Užití zákona účinného v době rozhodování

(1) Pachateli lze uložit vždy pouze takový druh trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o trestném činu rozhoduje.

(2) O ochranném opatření se rozhodne vždy podle zákona účinného v době, kdy se o ochranném opatření rozhoduje¹⁹.

¹⁹ Trestní zákoník 40/2009 Sb.

3.3 Definice základních pojmů

Autor považuje za nutné definovat si základní pojmy, a to podnikání, podnikatel a samozřejmě také cizinec. Pojmy podnikání a podnikatel vymezuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“). Pojem podnikání *„je samostatná výdělečná činnost, vykonávaná na vlastní účet a odpovědnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku“*. A pojem podnikatel, *„je osoba, která je zapsaná v obchodním rejstříku a také osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona“*.

Podnikatelem se rozumí osoba, která podnik zakládá a provozuje jeho činnost – spojuje práci, kapitál a další výrobní činitele za účelem dosažení prosperity firmy (Altaxo.cz 2018). Tady je potřeba si říci, že v České republice mohou podnikat i zahraniční osoby. Z hlediska osoby zahraniční rozumí český právní řád právnickou osobou se sídlem mimo území České republiky a fyzickou osobou s bydlištěm mimo území České republiky. To tedy znamená, že pro fyzickou osobu tedy není rozhodující státní příslušnost. Co se týká podmínek pro podnikání, tak tady lze jednoznačně říci, že české i zahraniční osoby mají stejné (Podnikatel.cz 2018).

Pojem cizinec je v českém vnitrostátním právu definován formou negativního vymezení v § 1 odst. 2 zákona o pobytu cizinců na území České republiky, kdy cizincem *„se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie“* (Pauknerová 2013:6). Z této definice následně plyne také to, že cizincem je:

- *„Ten, kdo má státní občanství jednoho z členských států EU (občan EU)*
- *Ten, kdo má občanství vícero cizích států*
- *Ten, kdo nemá občanství žádného státu*
- *Ten, kdo v minulosti státní občanství ČR měl, ovšem toto občanství ztratil.*

Dále je potřeba si říci, že cizincem není ten, kdo má ještě vedle občanství ČR ještě občanství jiného státu. Česká republika v této situaci bude takovou osobu považovat za svého občana a cizí občanství nebude mít žádný vliv“ (Čižinský 2012: 222).

Občanství se nabývá narozením, osvojením, určením otcovství, nalezením na území České republiky, prohlášením nebo udělením. Toto státní občanství lze prokázat občanským průkazem, osvědčením o státním občanství či cestovním dokladem (Kuržeja 2002: 16).

Co se týká vymezení pojmu „cizinec“ v Zákonu o mezinárodním právu soukromém, tak se jedná o zcela podobnou definici, a to „ *Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není občanem České republiky*“ (§ 26 odst. 1). „*Za cizince není považována osoba, která je státním příslušníkem více států, jestliže jedním z těchto států je Česká republika. Státoobčanský poměr k ČR je v případech vícenásobného státního občanství rozhodný* (§ 28 odst. 1)“. (Pauknerová 2013:7).

V lednu 2014 vstoupil v platnost nový zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky. Mezi změny, které s sebou přinesl, patří bezpochyby nová právní úprava, která v plné míře umožní získání státního občanství ČR pro cizince druhé generace, kteří žijí v České republice tzv. prohlášením. Pokud cizinec splní podmínky, které jsou stanoveny zákonem, má cizinec na nabytí státního občanství České republiky právní nárok. (Český statistický úřad 2018a).

Zásady podnikání

Z hlediska podnikání zahraničních osob v České republice, je potřeba nezapomínat především na zásadu rovnosti, a to tak, že pokud nevyplývá ze zákona nebo z mezinárodní smlouvy něco jiného, mají zahraniční osoby stejná práva a povinnosti jako občané České republiky. Má vlastně zahraniční osoba, podnikající na území ČR vůbec nějaká omezení? Na tuto otázku je odpověď zcela jednoduchá. Omezení jsou opravdu již v dnešní době opravdu minimální ve srovnání s českými občany. Zde je potřeba zmínit, že i cizinecké právo zasahuje do práva podnikání velmi málo. Za poslední dobu došlo zcela jistě k uvolnění pravidel oproti letům minulým, jak k tomu vádí Pavel Čižinský, tak např. v tom, že „*cizinci, kteří jsou živnostníky, se již nemusejí zapisovat do Obchodního rejstříku a dále mohou být účastníky a statutárními zástupci českých obchodních společností a družstev, aniž by měli v ČR povolení k pobytu*“ (Čižinský 2012: 222-223).

Pro osoby ze zemí Evropské unie či tzv. přidružených zemí²⁰ se zahájí podnikání za zcela stejných podmínek, jako začínají podnikat občané ČR. Jedná se o tři základní podmínky, které budou zmíněny v průběhu této práce, a to dosažení věku 18 let, nabytí právní způsobilosti a doložený výpis z rejstříku trestu (Altaxo.cz 2018).

Toto se ale netýká cizinců ze třetích zemí. Tam jsou velice přísné podmínky pro získání povolení k pobytu za účelem podnikání. To se vztahuje jak na získání dlouhodobého víza za účelem podnikání, tak i na prodlužování povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání (Čižinský 2012: 62).

Podnikání se pro cizince stalo jednou z možných cest, jak v České republice pracovat. Cizinec, ale pro tyto účely musí splnit celou řadu zásad. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů řeší podnikatelskou činnost v České republice. Tento zákon je *„koncipován jako veřejnoprávní norma, upravující základní podmínky podnikání. Neobsahuje žádná ustanovení, která by regulovala konkrétní výkon jednotlivých činností, a dále předpokládá, že konkrétní výkon určitých činností je upraven příslušnými zvláštními předpisy. Tím se také rozumí, že podnikatel musí dodržovat všechny povinnosti, které vyplývají jak z živnostenského zákona, tak ze zvláštních předpisů“* (Ministerstvo průmyslu a obchodu 2019).

V této podkapitole je potřeba ještě zmínit další zásadu, a to že pro zahraniční osoby, respektive pro cizince, se jejich právní osobnost a u fyzických osob jejich svéprávnost, řídí právním řádem státu, ve kterém má osoba pobyt. U právnických osob je stěžejní sídlo a právní řád, dle kterého vznikla (Business.info 2018).

3.4 Rozlišení pobytů

3.4.1 Krátkodobý pobyt

Neustále se nám v této práci opakují různé druhy pobytu, proto by bylo jistě na místě si tyto základní pojmy ve stručnosti přiblížit. Začneme tedy velice nejrozšířenějším typem pobytu, a to **„krátkodobým pobytem“**. Tento pobyt umožní pobývat na území po dobu maximálně tří měsíců. Tři měsíce jsou hrance mezi krátkodobým a dlouhodobým pobytem.

²⁰ Mezi přidružené země řadíme Norsko, Lichtenštejnsko, Island a Švýcarsko.

Tento pojem je zcela přesně obsažen v normách práva Evropské unie, a to ve Vízovém kodexu, v Schengenské prováděcí úmluvě a v Schengenském hraničním kodexu (Čižinský 2012: 40-41).

Mezi formy krátkodobého pobytu řadíme:

- Bezvízový pobyt
- Pobyt na základě krátkodobého víza, a to tzv. schengenského víza, resp. Letištního víza.

Výjimkou jsou bezpochyby občané Evropské unie, ti mohou na území České republiky pobývat bez víza bez omezení.

Cizinci, kteří jsou státními příslušníky států, které jsou uvedeny v Nařízení Rady (ES) č. 539/2001 v platném znění (ve znění nařízení ES č. 2414/2001 a nařízení č. 539/2001 v platném znění (ve znění nařízení ES č. 2414/2001 a nařízení ES č. 453/2003) jsou osvobozeni od povinnosti mít pro krátkodobý pobyt vízum. V příloze tohoto nařízení nalezneme seznam států²¹, jejichž občané nemusejí mít krátkodobé vízum.

Bezvízový styk byl nově také zaveden pro ukrajinské občany, kteří cestují do členských zemí EU, Norska, Švýcarska, Lichtenštejnska a také na Island. Toto platí od 11. června 2017 (Ministerstvo zahraničních věcí ČR 2018).

K dohodě o bezvízovém styku je bezvízový pobyt omezen tak, že se nevztahuje na pobyty za účelem výdělečné činnosti. Cizinci, kteří nemají vízovou povinnost, mohou na území České republiky nebo jiného schengenského státu pobývat bez víza až tři měsíce během půl roku ode dne prvního vstupu na území schengenského prostoru.

²¹ „Občané Makedonie, Srbska, Černé Hory, Albánie a Bosny a Hercegoviny, kteří jsou držitelé biometrických pasů, patří také do této kategorie. V tomto případě je nutné vlastnit biometrický pas (Ministerstvo vnitra ČR 2010). Nyní si vyjmenujme státy, na jejichž občany se nevztahuje vízová povinnost. Jedná se o tzv. „bílý seznam“. A tedy Albánie, Andorra, Antigua a Barbuda, Argentina, Austrálie, Bahamy, Barbados, Bosna a Hercegovina, Brazílie, Brunej, Guatemala, Honduras, Chile, Chorvatsko, Černá Hora, Izrael, Japonsko, Jižní Korea, Kanada (držitelé diplomatických a služebních pasů Kanady podléhají ze strany České republiky vízové povinnosti), Kostarika, Makedonie, Malajsie, Mauricius, Mexiko, Monako, Nikaragua, Nový Zéland, Panama, Paraguay, Salvador, San Marino, Seychely, Singapur, Spojené státy americké, Srbsko, Svatý Kryštof a Nevis, Tchaj-wan, Uruguay, Vatikán, Venezuela“ (Eur – lex 2019).

Krátkodobé vízum

Cizinci, kteří jsou občany jiných států než těch, které jsme si vyjmenovali v předchozí podkapitole, musejí mít i pro krátkodobý pobyt na území schengenského prostoru, včetně České republiky, vízum. Toto vízum samotné však neopravňuje ke vstupu a k pobytu na území České republiky či Schengenu.

K získání tohoto víza je nutná žádost, která se podává osobně na zastupitelském úřadu. Na tzv. vízové cizince se vztahují všechny další podmínky, které platí pro „bezvízové“ cizince (Ministerstvo zahraničních věcí ČR 2019). Mezi tyto podmínky řadíme:

- Držení cestovního dokladu
- Schopnost zdůvodnit či prokázat účel a podmínky předpokládaného pobytu, dále zajištěnost dostatečných prostředků na obživu, a to jak během pobytu, tak i prostředků na vycestování ze schengenského prostoru.

- Dotyčný cizinec není veden v SIS jako osoba, které má být odepřen vstup
- Dotyčný cizinec nepředstavuje nebezpečí pro veřejný pořádek, bezpečnost státu nebo mezinárodní vztahy některé ze smluvních stran nebo nebezpečí pro veřejné zdraví. Za takovou hrozbu jsou dle Schengenského hraničního kodexu považováni také ti cizinci, kteří jsou z důvodů ochrany zmíněných hodnot vedeni v národním systému nežádoucích osob některého ze států schengenského prostoru (Čížinský 2012: 43-44).

3.4.2 Dlouhodobý pobyt

Nyní si vysvětlíme pojem dlouhodobý pobyt. Ten je upraven především v cizineckém zákoně, a to v § 30 až § 64 a v § 117a a následujících tohoto zákona. Dále vychází zčásti z řady směrnic EU. Implementace šesti směrnic EU dala vznik šesti zvláštním pobytovým institucím (viz § 42a až § 42j cizineckého zákona) (Čížinský 2012: 62-63). Tento druh pobytu je určen pro cizince ze třetích zemí. Zde lze oddělit krátkodobý pobyt od dlouhodobého, kdy hranici představuje nepřetržitá délka pobytu 90 dnů.

Cizinec si podává tuto žádost o povolení k dlouhodobému pobytu na pracovišti Ministerstva vnitra OAMP v případě že:

- 1) Na území pobývá na vízum k pobytu nad 90 dnů
- 2) Cizinec hodlá na území přechodně pobývat po dobu delší než 1 rok
- 3) A trvá – li zároveň stejný účel pobytu (Zákon 326/1999 Sb.)

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu si mohou podat i osoby, které zde pobývají na dlouhodobé vízum²². Při podávání žádosti musí prakticky předložit obdobné náležitosti, které předkládali k žádosti o dlouhodobé vízum.

Vzhledem k tomu, že se tato práce týká podnikání cizinců v České republice, tak se v této podkapitole autor zaměřil právě na **účel pobytu podnikání**.

Cizinec je povinen předložit k žádosti (§ 46 odst. 7 cizineckého zákona).

- „Náležitosti podle § 31 odst. 1 písm. a), d) a e),
- *Doklad, který prokazuje, že úhrnný měsíční příjem cizince a společně s ním posuzovaných osob, které pobývají na území (Ministerstvo vnitra ČR 2019),*
- Doklad o zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence,
- Potvrzení příslušného finančního úřadu o tom, že nemá vymahatelné nedoplatky, a potvrzení okresní správy sociálního zabezpečení o tom, že nemá splatné nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně penále.

²² Jedná se o vízum k pobytu na více než 90 dní. Toto vízum uděluje Ministerstvo vnitra České republiky na základě žádosti, kterou si podává cizinec, chystající se pobývat na území České republiky více než 3 měsíce. Účelem tohoto pobytu může být zaměstnání, studium, výzkum a podnikání (Ministerstvo vnitra 2011).

- Jde – li o cizince, který je statutárním orgánem obchodní společnosti nebo družstva, nebo jeho členem, dále potvrzení příslušného finančního úřadu o tom, že tato obchodní společnost nebo družstvo nemá vymahatelné nedoplatky, a potvrzení okresní správy sociálního zabezpečení o tom, že tato obchodní společnost nebo družstvo nemá splatné nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně penále,
- Na požádání platební výměr daně z příjmu (Sdružení pro integraci a imigraci 2018).

U cizince, který podniká nebo bude podnikat na základě živnostenského zákona jako osoba samostatně výdělečně činná, půjde o výpis z živnostenského rejstříku dle § 47 odst. 7 nebo 8 živnostenského zákona. Dokladem o účelu pobytu podnikání může být rovněž výpis z obchodního rejstříku, ale např. i doklad o zápisu do seznamu, který je podmínkou výkonu nezávislého povolání, popř. u občanů EU pro účely potvrzení o přechodném pobytu osvědčení obecního úřadu obce s rozšířenou působností o zápisu do evidence zemědělského podnikatele (Eurostat 2018).

Je-li žadatel statutárním orgánem nebo členem statutárního orgánu obchodní společnosti nebo družstva, který nezajišťuje plnění úkolů vyplývajících z předmětu činnosti dané právnické osoby pro tuto právnickou osobu (tedy nemá za tímto účelem vydáno povolení k zaměstnání, aby mohl žádat o pobyt za účelem zaměstnání), bude dokladem o účelu pobytu výpis z obchodního rejstříku, ze kterého vyplývá jeho postavení statutárního orgánu nebo člena statutárního orgánu obchodní společnosti nebo družstva. (Ministerstvo vnitra ČR 2018c).

Jak je uvedeno ve Sbírce NSS tak, *„Neplnění účelu předchozího pobytu (faktické nevykonávání podnikatelské činnosti) po převážnou část doby, na kterou bylo cizinci uděleno vízum k pobytu za účelem podnikání, je závažnou překážkou pobytu cizince na území, která je podle § 56 odst. 1 písm. k) zákona č. 326/1999 Sb., zákona o pobytu cizinců na území České republiky, ve spojení s § 46 odst. 1 téhož zákona důvodem pro nevydání povolení k dlouhodobému pobytu na území České republiky“* (Sbírka rozhodnutí nejvyššího správního soudu 2019).

3.4.3 Dlouhodobé vízum nad 90 dnů

Žádost o dlouhodobé vízum za účelem vyžadujícím pobyt na území ČR delší než 3 měsíce lze podat na zastupitelském úřadě ČR v zahraničí. Tato žádost se podává pouze na zastupitelském úřadu ve státě, jehož je dotyčná osoba občanem nebo ve státě, ve kterém má cizinec povolen dlouhodobý nebo trvalý pobyt.

3.4.4 Účel podnikání

Pokud se zahraniční osoba rozhodne, že bude na území ČR vykonávat podnikatelskou činnost, musí si k tomu opatřit žádost. Ta se podává na vyplněném formuláři, ke kterému předloží všechny zákonem stanovené náležitosti. „K žádosti o udělení dlouhodobého víza je cizinec povinen standardně předložit:

- a. cestovní doklad (originál),
- b. 1 fotografie, pokud nebude pořízen obrazový záznam cizince,
- c. doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území,
- d. doklad potvrzující účel pobytu na území,
- e. prostředky k pobytu na území,
- f. souhlas rodičů, popřípadě jiných zákonných zástupců nebo poručníků, s pobytem dítěte na území; souhlas rodiče, zákonného zástupce nebo poručníka se nevyžaduje, jde-li o rodiče, zákonného zástupce nebo poručníka, který za dítě podal žádost nebo se kterým bude dítě společně pobývat na území, a dále pokud cizinec prokáže, že souhlas nemůže z důvodů na jeho vůli nezávislých předložit“ (Ministerstvo vnitra ČR 2018a).

Na požádání je cizinec povinen dále předložit:

- „doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů, vydaného státem, jehož je cizinec státním občanem, jakož i státy, v nichž pobýval v posledních 3 letech nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců, nebo čestné prohlášení v případě, že tento stát takový doklad nevydává (nevyžaduje se od cizince mladšího 15 let),

- doklad potvrzující splnění požadavků opatření před zavlečením infekčního onemocnění.

Po kladném vyřízení žádosti je cizinec povinen zastupitelskému úřadu ČR před vyznačením víza předložit doklad o cestovním zdravotním pojištění, které odpovídá stanoveným podmínkám (nevyžaduje se, pokud je cizinec účastníkem veřejného zdravotního pojištění anebo jsou-li náklady zdravotní péče hrazeny na základě mezinárodní smlouvy nebo pokud cizinec prokáže, že je zdravotní péče hrazena jiným způsobem), a na požádání doklad o zaplacení pojistného uvedeného na dokladu o cestovním zdravotním pojištění“ (Ministerstvo vnitra ČR 2018b).

4 Praktická část

Praktická část bakalářské práce nás v první části seznámí s názory autora na právní problematiku a v druhé pak s vývojem cizinců dle typu pobytu a s počtem cizinců, kteří disponují živnostenským oprávněním na území ČR. Převážná část tohoto vývoje je pak především znázorněna v jednotlivých grafech, které tvoří přílohu této práce.

4.1 Názor autora práce a právní úprava zkoumané problematiky

Z hlediska pohledu autora je právní úprava velice rozsáhlá. Touto problematikou, tedy podnikáním cizinců, se zabývá celá řada předpisů a nařízení. Autor zde souhlasí i s dalšími autory, kteří se zabývají podnikáním zahraničních osob na našem území, že právní úprava je v mnoha ohledech nedostatečná. Ztotožňuje se doc. Janatkou, který problematikou podnikání sleduje již řadu let. Ten se zaměřuje především na podnikání z hlediska globálního. I přestože je mnoho zákonů, předpisů a nařízení, tak chybí nějaká „pojistka“ proti zneužívání tohoto oprávnění za účelem podnikání.

Cizinci v hojné míře zneužívají toho, že získání pobytu za účelem podnikání je velice snadné, protože nemusí předkládat vůbec žádný podnikatelský záměr, místo pro výkon povolání či vůbec disponovat zkušenostmi v daném oboru. Z pozice autora, který pracuje u cizinecké policie, je spatřován zásadní problém již v počátku udělování pobytu. V průběhu posledních let došlo ke změně cizineckého zákona, ten však toto zneužívání ještě více umožnil. Jak bylo napsáno již na počátku, tak do České republiky přichází stále více cizinců v důsledku migrace a zároveň dochází k rozvolňování trhu.

4.2 Pobyť cizinců v ČR

4.2.1 Vývoj cizinců podle typu pobytu

K pobytu zahraničních osob z hlediska délky pobytu bylo již vše řečeno v teoretické části této práce. Teď se podíváme do praxe, zaměříme se na to, jak se za posledních několik let vyvíjel počet cizinců na území (obr. č. 1) a kolik osob zde vykonávalo či vykonává podnikatelskou činnost (obr. č. 2). Ohledně vývoje cizinců v ČR podle typu pobytu, tak obr. č. 1, nám dokazuje již v úvodu vyřčenou teorii, a to že počet cizinců se na našem území neustále zvyšuje. A to především v počtu cizinců s trvalým pobytem. Od roku 1993 do roku 2005 se pohyboval v rozmezí od 31 tis. osob až do 111 tis. osob. Od roku 2006 se počty cizinců – „trvalovců“ dále zvyšují. Od roku 2006 do roku 2017 dochází k nárůstu. V roce 2017 nám Statistický úřad dokládá 281 tis. osob s trvalým pobytem na území ČR. Z hlediska osob s dlouhodobým pobytem nad 90 dnů dochází k obdobnému vývoji, s tím rozdílem, že počty těchto osob, jsou o trochu nižší. Od roku 1993 do roku 2005 prodělala tato oblast značný vývoj. Především ale od roku 2011 tento počet osob dosáhl a v následujícím roce přesáhl hranici 200 tis. osob s dlouhodobým pobytem nad 90 dnů. V případě, že sečteme osoby, které disponují výše specifikovanými pobyty, tak přelom nastal v roce 2008, kdy přesáhl hranici 400 tis. osob a v roce 2017 překonal hranici 500 tis. osob (Český statistický úřad 2018b).

Co se týká rozdělení podle země původu, tak to je doména osob ze zemí EU v porovnání s cizinci mimo Evropskou unii (obr. č. 4).

4.2.2 Vývoj cizinců dle počtu osob s živnostenským oprávněním

Ale z pohledu živnostenského oprávnění, tak zde vedou cizinci ze třetích zemí. Podnikajících cizinců přibývalo do roku 2011 od 65,2 tis. v roce 2004, přes 77,2 tis. v roce 2008, po vrchol 93,1 tis (Český statistický úřad 2018c).

„Přestože se v období 2002–2011 podíl občanů těchto zemí poněkud snížil (z 80,7 % na 78,6 %), v absolutních hodnotách narostly jejich počty o více než 20 tis. (z 50 238 v roce 2002 na 73 107 v roce 2011).

Z hlediska státních občanství se mezi nejpočetněji zastoupenými skupinami tradičně vyskytují Ukrajinci (33 700 v roce 2011) a Vietnamci (29 369).

Za zmínku stojí jistě to, že v roce 2011 si Ukrajinci vyměnili první pozici s Vietnamci (Vietnamci po desetiletí dominovali na prvním místě). Zatímco u Vietnamců je po markantním nárůstu v roce 2008 patrný propad v letech 2010–2011, Ukrajinci početně rostli i v letech ekonomické krize. Mezi cizinci-držiteli živnostenského oprávnění ze zemí EU převažují Slováci. V období 2002–2011 se jejich počet zvýšil ze 7 175 na 11 406. V celém sledovaném období nejsou patrné výraznější odchylky“ (Statistika a my 2018a).

U euroobčanů sledujeme v zásadě každoroční zvýšení evidovaných, kteří v současnosti tvoří 31 % cizinců s platným živnostenským oprávněním. U osob ze třetích zemí výraznější nárůst nastal v letech 2008 a 2009, který částečně kompenzoval snížení počtu cizinců v zaměstnaneckém poměru, ale od roku 2011 jich každoročně ubývá. (Statistika a my 2018b).

Navzdory ekonomické krizi počet cizinců-držitelů živnostenského oprávnění v ČR až do konce roku 2011 rostl, když dosáhl svého maxima (93 059).

Více než pětinu z tohoto počtu (21,5 %) tvořili občané EU. Mezi roky 2012–2014 však počet podnikajících cizinců značně poklesl. V roce 2015 se nesl počet cizinců s živnostenským oprávněním na přibližně stejné úrovni (83 862) jako v roce 2014 (83 569). Pořadí nejpočetnějších státních příslušností cizinců se oproti roku 2014 příliš nezměnilo. Nejpočetnější skupinou byli občané Vietnamu (22 928), i když jen s nepatrným odstupem od Ukrajinců (22 796). Obě skupiny cizinců však zaznamenaly mírný meziroční pokles (o 4,9 p. b., resp. o 3,6 p. b.). Na třetím místě se již tradičně umístili občané Slovenska (14 393). Na rozdíl od Vietnamců a Ukrajinců jich viditelně přibylo (o 900 osob, tj. o 6,7 p. b.) (obr. č. 3). (Statistický úřad 2018e).

Celkový přehled zahraničních osob, které disponují živnostenským oprávněním, nalezneme v příloze bakalářské práce (viz Tabulka).

Mezi další početněji zastoupené skupiny z hlediska státního občanství (s více než 1 000 registrovaných osob) patřili v roce 2015 Němci (2 962), Rusové (2 367), Poláci (2 134), občané Velké Británie (1 473), Bulharska (1 458), USA (1 232) a Rumunska (1 053). (Statistika a my 2018c).

Živnostenská oprávnění byla tradičně doménou cizinců ze třetích zemí. Podnikajících cizinců přibývalo do roku 2011 od 65,2 tis. v roce 2004, přes 77,2 tis. v roce 2008, po vrchol 93,1 tis., od té doby dochází k meziročním poklesům na současných 83,6 tis. živnostníků (2014). U euroobčanů sledujeme v zásadě každoroční zvýšení evidovaných, kteří v současnosti tvoří 31 % cizinců s platným živnostenským oprávněním. U osob ze třetích zemí výraznější nárůst nastal v letech 2008 a 2009, ale od roku 2011 jich každoročně ubývá. (Statistika a my 2018a).

Z pohledu zastoupení zahraničních osob v krajích, tak dominuje Praha a hned za ním vede kraj Středočeský. Praha si toto dominantní postavení drží nejenom v oblasti pobytových oprávnění, ale i v počtu turistů a studentů ze zahraničí. A zcela neodmyslitelně i v podnikatelském odvětví.

4.2.3 Porušování podmínek

Vzhledem k tomu, že podíl cizinců, kteří žijí na území ČR, se neustále zvyšuje, tak s tím souvisí i bezpochyby nárůst trestné činnosti. Touto problematikou se zabýval i Český statistický úřad. Kládl si otázku, zda překročená pětiprocentní hranice z hlediska demografického zastoupení zahraničních osob na našem území s sebou přináší i zvýšené riziko kriminality.

„Oficiální statistiky naznačují, že v některých oblastech by ji mohli i snižovat,“ konstatuje Dalibor Holý, ředitel odboru statistiky trhu práce a rovných příležitostí ČSÚ. Dodává k tomu, jak již v úvodu zmiňoval autor práce, tak *„migrace do Česka je především pracovní. Nepřicházejí tedy celé rodiny, ale nejčastěji muži středního věku. Právě tento fakt ovlivňuje statistiku kriminality, protože jde o nejrizikovější demografickou skupinu, zejména u násilných trestných činů“* (Žurnalistika ve veřejném zájmu 2018). Příloha (obr. č. 5) nám demonstrovuje přehled obviněných a odsouzených cizinců, ale jedná se především o kriminalitu, kdy nelze zcela přesně dohledat, kolik osob bylo dáno do věznice či vazební věznice za čin, který korespondoval s podnikatelskou činností.

Z pohledu cizineckého zákona, může být cizinci zrušeno pobytové oprávnění, a to

- a) *„Cizinec byl pravomocně odsouzen za spáchání úmyslného trestného činu*
- b) *Neplní účel pobytu, pro který mu bylo povolení vydáno*
- c) *O zrušení požádá sám“ (Zákon č. 326/1999 Sb.)*

Autor se ve své profesi setkává především s tím, že si cizinci nezákonným způsobem obstarávají padělané, případně pozměněné doklady. Tento trend se objevuje stále častěji. Do této kategorie v současné době spadají především občané Ukrajiny. V případě tohoto zjištění dochází ke správnímu vyhoštění. V kontextu práce autora v rámci podnikatelské činnosti může dojít k tomu, že zahraniční osoba na našem území provozuje neoprávněně podnikatelskou činnost.

Existenci tohoto institutu - správního vyhoštění, upravuje cizinecký zákon. „*Jedná se o ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby k vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území členských států Evropské unie/České republiky*“ (§ 118 zákona č. 326/1999 Sb.) „*Na základě pravomocného rozhodnutí o správním vyhoštění Ředitelství služby cizinecké policie označí cizince za nežádoucí osobu a zařadí jej do evidence nežádoucích osob*“ (§ 154 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů) (Český statistický ústav 2018g).

Tento institut je využíván nejčastěji. Ale může dojít i k naplnění skutkové podstaty trestného činu. Obvyklým případem je nelegální pobyt cizince, kterému bylo uděleno správní vyhoštění, čímž se tato osoba dopouští trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí dle § 171 odst. 1 písm. b) trestního zákona. „V souladu s tímto ustanovením se cizinec, který po právní moci rozhodnutí o správním vyhoštění nevycestuje, dopouští od prvního dne po skončení svého výjezdního příkazu trestného činu. Trestní stíhání probíhá nejčastěji tak, že cizinec podezřelý ze spáchání trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí je umístěn do vazby. Na základě trestního příkazu je pak cizinci sdělen trest vyhoštění. V tomto případě e již ale nejedná o správní vyhoštění, ale o soudní trest vyhoštění“ (Migrace 2019).

5 Shrnutí výsledků zkoumání

Autor spatřuje zásadní problém v nedostatečné právní úpravě, která řeší pobyt cizinců za účelem podnikání. Ačkoliv existuje celá řada zákonů a nařízení, tak v udělování pobytu za výše uvedeným účelem stále máme jisté nedostatky. Z pohledu autora je tento systém pro cizince velice příznivý a vstřícný. A to má za následek to, že cizinci tohoto oprávnění zneužívají. Autor již výše uvedl, že cizinci k žádosti o udělení pobytu za účelem podnikání nedokládají záměr podnikání a ani se neřeší otázka, zda vůbec bude jeho podnikatelská činnost přínosem pro Českou republiku. Zde se ztotožňuje s celou řadou kolegů z praxe a autorů nejrůznějších publikací.

Další problém můžeme spatřovat i v tom, že vůbec nikdo neřeší otázku, kam až tato podnikatelská činnost povede. Nikoho nezajímá, jestli v daných odvětvích již trh není nasycen, či dokonce přesycen. Autor se pohybuje při výkonu svého povolání převážně v terénu a s těmito osobami přichází do kontaktu. Ano, kontrola ze strany policie probíhá neustále a to i v součinnosti Celní správy, případně dalších složek. Autor se již mnohokrát setkal s tím, kdy pracovníci Celní správy odhalí porušení podnikatelské činnosti ze strany cizince. Ti s ním sepíší na místě záznam o porušení a ten následně zasílají na Oblastní inspektorát práce (OIP) k dalšímu jednání. Ano, navrhnou vysoké pokuty v řádu stovek tisíc či dokonce zákaz činnosti. Ale je tomu tak doopravdy? Opravdu zahraniční osoba, která se dopustila nějakého porušení, zaplatí uvedenou částku nebo ukončí svou podnikatelskou činnost? Úroveň spolupráce OIP, cizinecké policie a celní správou je považována za dobrou. Všechny tyto instituce mají zájem na tom, aby podnikání zahraničních osob probíhalo na našem území čestně a v souladu se zákony. Z pohledu policie nefunguje žádná zpětná vazba. Již dále se nedozvíme dopodrobna, jak se vše uskutečnilo. Akorát funguje taková praxe, že cizinec ukončí svou činnost na dané adrese a pod daným názvem, vyhlásí bankrot a následně si zřídí firmu pod jiným názvem. Tento problém je dle autora velice závažný a tento nedostatek by se měl eliminovat změnou v právní úpravě a znemožnit toto jednání. Z praxe víme, že je nedostatečný počet pracovníků, a to snad ve všech sférách, které se zabývají touto problematikou.

6 Závěr

Autor se v této práci pokusil nastínit problematiku cizinců, žijících v České republice a především těch, kteří se rozhodli podnikat na území České republiky. Probrali jsme zde otázky, se kterými se tito cizinci setkávají ve svém životě. Tato práce se zaměřila nejenom na problematiku pobytu, který musí zahraniční osoby splnit za účelem podnikání. Dále nás autor seznámil s veškerými podmínkami, bez kterých by podnikání na území ČR nebylo cizincům umožněno. V neposlední řadě jsme si vysvětlili rozdíly mezi jednotlivými typy pobytů a další otázky přístupu cizinců k výdělečné činnosti, v našem případě k podnikání. Toto všechno nám představuje cizinecké právo. Cizinecké právo je definováno „jako soubor těch právních norem, které ukládají cizincům povinnosti nebo přiznávají cizincům práva, přičemž tyto povinnosti a tato práva jsou odlišná od povinností a práv občanů dotyčného státu“ (Čižinský 2012: 15).

Autor nám zde ve stručnosti představil jakýsi praktický přehled či návod pro cizince, kteří se rozhodnou na území České republiky podnikat. Díky tomu, že autor pracuje u policie, resp. u policie cizinecké, téměř 15 let, tak ze svých zkušeností může hovořit o zcela zásadním problému, a to o leckdy nedostatečné informovanosti cizinců a někdy i bohužel pracovníků státní správy. Autor vidí i problém v neuceleném a neuspořádaném postupu. Z hlediska podnikání cizinců na území ČR by autor shledával za potřebné sjednotit postup policie a dalších složek státní správy, které se touto problematikou zabývají. Tedy provázanost pracovníků OIP, Celní správy ČR a cizinecké policie.

Z hlediska právních předpisů tak tyto záležitosti ohledně pobytu upravuje zákon o pobytu cizinců na území ČR, resp. „cizinecký zákon“, ve kterém nalezneme v zásadě komplexní úpravu vstupu a pobytu cizinců ze třetích zemí i občanů EU, dále materii týkající se dokladů vydávaných cizincům, kteří se rozhodli na našem území pobývat za účelem výdělečné činnosti. Dále tato práce alespoň, co se jejího rozsahu týká, představila celou řadu dalších právních předpisů, a to nejenom českých, ale také práva EU a mezinárodních smluv. Cílem bakalářské práce bylo zjistit vývoj podnikání cizinců v ČR za delší časové období. Tento vývoj autor zpracoval v rozmezí let 2003 až 2017. Pokusil se obsáhnout tento vývoj nejenom v počtu zahraničních osob – podnikatelů, tak v typech pobytu.

Demonstroval uvedený vývoj v letech, v nichž expandoval a v některých naopak stagnoval či se dokonce snižoval. Dále se autor zaměřil na to, jaký je vlastně postup v praxi při zjištění porušení právních předpisů ze strany zahraničních osob.

Navrhl opatření, která by mohla, při dostatečné právní úpravě a vynaložení finančních prostředků, vést k jejich eliminaci. Podle názoru by bylo vhodné zavést opatření, která by jednak zpřísnila podmínky pro udělování pobytu za účelem podnikání a v neposlední řadě se ještě více zaměřila na jejich podnikatelskou činnost. Zpřísnění podmínek spatřuje autor především v tom, aby každý cizinec, který se rozhodne podnikat na území ČR, přesně uvedl, v jakém oboru povede svou činnost s jasnou koncepcí podnikatelského záměru a upřesní faktické sídlo jeho firmy. Další, zcela nezpochybnitelnou podmínkou v podnikatelské praxi je to, zda vůbec ovládá jazyk a zda vůbec český trh ještě potřebuje podnikatelé v daném odvětví. Autor se domnívá, že cíle práce byly zodpovězeny.

7 Seznam použitých zdrojů

Monografie

BECKER, U., ŠTEFKO, M. a kol. *Právo na práci občanů třetích států z pohledu ČR a SRN. Aktuální otázky*. Praha: Ústav státu a práva AV ČR, 2015, 203 s. ISBN 978-80-87439-20-3.

HURYCHOVÁ, K. a SÝKORA, M. *Compliance programy (nejen) v České republice*. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 304 s. ISBN 978-80-7552-667-0.

JANATKA, F. a kol. *Podnikání v globalizovaném světě*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 340 s. ISBN 978-80-7552-754-7.

KROUPA, A. *Nelegální zaměstnávání o podnikání cizinců na českém trhu práce*. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 1997, 163 s. ISBN: 8023826468.

KURŽEJA, J. *Cizinecká policie a evropské právo*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2007, 347 s. ISBN 978-80-7251-272-0.

KURŽEJA, J. *Cizinecká a pohraniční policie I*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2002, 200 s. ISBN 80-7251-087-8.

KURŽEJA, J. *Cizinecká a pohraniční policie II*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2003, 177 s. ISBN 80-7251-123-8.

LEIBLOVÁ, Z. *Nový zákon o zaměstnanosti s komentářem*. Ostrava: ANAG, 256 s. ISBN 80-7263-241-8.

MANDYSOVÁ, I. *Podpora podnikání v České republice a v Evropské unii*. Pardubice, 2009, 174 s. ISBN 978-80-7395-220-4.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace pro cizince s trvalým pobytem v ČR*. Praha: MVČR, 2010, 19 s. ISBN 978 80-7312-067-2.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Informace publikace pro cizince Česká republika*. Praha: MVČR, 120 s.

PAUKNEROVÁ, M., ROZEHNALOVÁ, N., ZAVADILOVÁ, M. a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 928 s. ISBN: 978-80-7478-368-5.

STANKOVIČ, D. Diplomová práce. *Podnikání a zaměstnávání cizinců v České republice*. Praha: ČZU, 2012.

STEINICHOVÁ, L. a kol. *Zákon o zaměstnanosti. Komentář*. 1. Vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 316 s. ISBN 978-80-7357-501-4.

ŠÍŠKEOVÁ, S. *Přehled judikatury z oblasti živnostenského podnikání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, 184 s. ISBN 978-80-7357-527-4.

ŠTURMA, P. a ONDŘEJ, J. *Ekonomické a právní aspekty podnikání v EU a ochrana lidských práv*, Beroun: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2007, 354 s. ISBN 978-80-85889-91-8

VOKUŠ, J. *Policie České republiky*. 1. vydání. Praha: Policejní prezidium České republiky. 2010, 84 s. ISBN 978-80-254-6098-6.

Internetové zdroje

ACERIS LAW. (2019). [online]. *International arbitration*. [cit. 2019-03-13]. Dostupné na: <https://www.international-arbitration-attorney.com/cs/what-is-international-arbitration/>.

ALTAXO.CZ. (2018). [on – line]. *Podnikání*. [cit. 2018-12-11]. Dostupné na: <https://www.altaxo.cz/zacatek-podnikani/podnikani-obecne/co-je-to-podnikani>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (2018a). [on – line]. [cit. 2018-12-11]. Dostupné na www: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/metodika-poctu-cizincu>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (2018b). [on – line]. [cit. 2018-03-09]. Dostupné na www <https://www.slideshare.net/statistickyurad/s-cizinci-2017>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (2018c). [on – line]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné na www český statistický úřad <https://www.czso.cz/csu/cizinci/cizinci-pocet-cizincu>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (2018d). [on – line]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné na www <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/index.jsf?page=vystup>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (2018e). [on – line]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné na: [www objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=31032&pvo=CIZ09&str=v57614](http://www.objekt&z=T&f=TABULKA&katalog=31032&pvo=CIZ09&str=v57614).

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (2018f). [on – line]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné na www <http://cizinci.cz/cs/2020-zdroje-statistik-dat>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. (2018g). [on – line]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné na www https://www.czso.cz/documents/10180/20556721/141413_k7cj.pdf/9e631ddf-a181-4036-8e9b-e0a36481cccc?version=1.0.

EUROSTAT. CZ. (2018). [on – line]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné na www <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h>.

EUR – LEX. (2019). [on – line]. *Přístup k právu Evropské unie*. [cit. 2018-03-08]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2001/539/oj/slk?locale=cs>.

EUROSTAT. CZ. (2018). [on – line]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné na [www https://ec.europa.eu/eurostat/help/faq/new-aggregate](http://www.ec.europa.eu/eurostat/help/faq/new-aggregate).

MIGRACE (2019). [on – line]. [cit. 2019-03-13]. Dostupné na [www https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/nelegalita-pobytu-cizincu-a-trestni-sankce](http://www.migraceonline.cz/cz/e-knihovna/nelegalita-pobytu-cizincu-a-trestni-sankce).

MINISTRESTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. [on – line]. [cit. 2018-12-11]. Dostupné na [www: https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d](http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d).

MINISTRESTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. (2018) [on – line]. [cit. 2018-12-11]. Dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/nova-prirucka-pro-cizince-s-trvalym-pobytem.aspx>.

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. (2019). [online]. *Živnostenské podnikání*. Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/>. [cit. 2019-03-11].

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ (2018). [online]. *Informace pro cizince*. [cit. 2019-03-11]. Dostupné na: https://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/index.html.

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ (2019). [online]. *Krátkodobé vízum*. [cit. 2018-12-09]. Dostupné na: https://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/obecne_informace.html.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. (2019). [online]. *Občané třetích zemí*. [cit. 2019-12-09]. Dostupné na: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. (2018a). [online]. *Vízum*. [cit. 2018-12-09]. Dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-nad-90-dnu-dlouhodobem.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. (2018b). [online]. *Účel podnikání*. [cit. 2018-12-09]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/ucel-podnikani>.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. (2018c). [online]. *Účel pobytu*. [cit. 2018-12-09]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/doklad-o-ucelu-pobytu.aspx>.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. (2019). [online]. [cit. 2019-03-13]. Dostupné na: <https://www.mpsv.cz/cs/1109>.

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. (2018). [online]. [cit. 2019-03-13]. Dostupné na: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/ministerstvo/aplikace-zakona-c-106-1999-sb/podnikani-cizincu-v-ceske-republice--62681/>.

ODBOR MEZINÁRODNÍ POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE POLICEJNÍHO PREZIDIA ČR. (2012). [online]. [cit. 2011-12-29]. Dostupné na: <http://www.ompspp.cz/index.php/nje/nje-spolecne>.

PODNIKÁNÍ ZAHRANIČNÍCH OSOB. (2018). [on – line]. [cit. 2018-09-19]. Dostupné na [www: http://businessinfo.cz/cs/clanky/podnikani-zahranicnich-osob-v-cr-ppbi-63773.html](http://businessinfo.cz/cs/clanky/podnikani-zahranicnich-osob-v-cr-ppbi-63773.html).

PODNIKATEL. CZ. (2018). [on – line]. *Podnikatelský plán*. [cit. 2019-28-11]. [on – line]. Dostupné na <https://www.podnikatel.cz/pruvodce/jak-podnikat/podnikatelsky-plan>.

PODNIKATEL. CZ. (2019a). [on – line]. [cit. 2019-03-10].

Dostupné na <https://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-455-1991-sb-o-zivnostenskem-podnikani-zivnostensky-zakon/uplne/>.

PODNIKATEL. CZ. (2019b). [on – line]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné na <https://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-o-mezinarodnim-pravu-soukromem/f4592257/#f4592951>.

PODNIKATEL. CZ. (2019c). [on – line]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné na <https://www.podnikatel.cz/zakony/novy-obcansky-zakonik/f4578850/>.

SBÍRKA ROZHODNUTÍ NEJVYŠŠÍHO SPRÁVNÍHO SOUDU (2019). *Neplnění účelu pobytu*. [online]. [cit. 2012-04-08]. Dostupné na: <http://sbirka.nssoud.cz/cz/pobyt-cizincu-neplneni-ucelu-pobytu-povoleni-k-dlouhodobemu-pobytu.p3029.html>.

SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI. (2018). [online]. *Dlouhodobý pobyt*. [cit. 2018-12-09]. Dostupné na: <https://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/cizinci-ze-zemi-mimo-eu/dlouhodoby-pobyt/dlouhodoby-pobyt-za-ucelem-podnikani>.

STATISTIKA A MY. Měsíčník statistického úřadu. (2018a). *Zaměstnanost cizinců*. [cit. 2018-09-19]. <http://www.statistikaamy.cz/2014/02/zamestnanost-cizincu-se-od-roku-2002-zvysila/>.

STATISTIKA A MY. Měsíčník statistického úřadu. (2018b). *Vývoj počtu cizinců*. [cit. 2018-09-19]. <http://www.statistikaamy.cz/2016/02/vyvoj-poctu-cizincu-v-cr/>.

STATISTIKA A MY. Měsíčník statistického úřadu. (2018c). *Vývoj počtu cizinců*. [cit. 2018-09-19]. <http://www.statistikaamy.cz/2017/02/nejvice-cizincu-podnika-v-praze/>.

UNITED NATIONS. (2019). [online]. [cit. 2019-03-13]. Dostupné na: http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/12/UDHR_2015_11x11_CZ2.pdf.

Zákon č. 326/1999Sb., (2019). [on - line]. [cit. 2019-03-13]. Dostupné na: file:///C:/Users/admin/Downloads/Aktualizovane_UZ_zakona_c_326-1999_Sb_o_pobytu_cizincu_k_22-01-2019.pdf.

ŽURNALISTIKA VE VEŘEJNÉM ZÁJMU. (2018). [on - line]. [cit. 2019-03-13].
Dostupné na: <https://hlidacipes.org/kriminalita-cizincu-v-cesku-maly-podil-podvodniku-vyssi-podil-nasilniku-ale-jinak-prumer/>.

Prameny práva

Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 492/2011, o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie

Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38 ES o právu občanů a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států

Nařízení č. 492/2011 Sb., o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie.

Ústava České republiky, ústavní zákon č. 1/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Listina základní práv a svobod, ústavní zákon č. 2/1993 Sb.

Zákon č. 99/1963, Občanský soudní řád

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

Zákon č. 91/2012 Sb., Zákon o mezinárodním právu soukromém,

Zákon č. 186/2013 Sb., Zákon o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 262/2006 Sb., Zákoník práce

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Zákon č. 455/1991 Sb., Zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

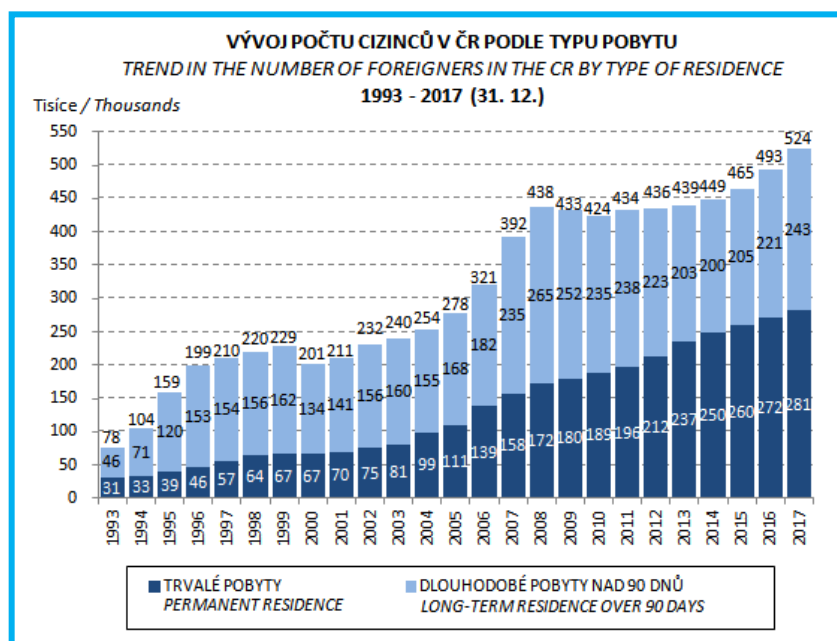
Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnance

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

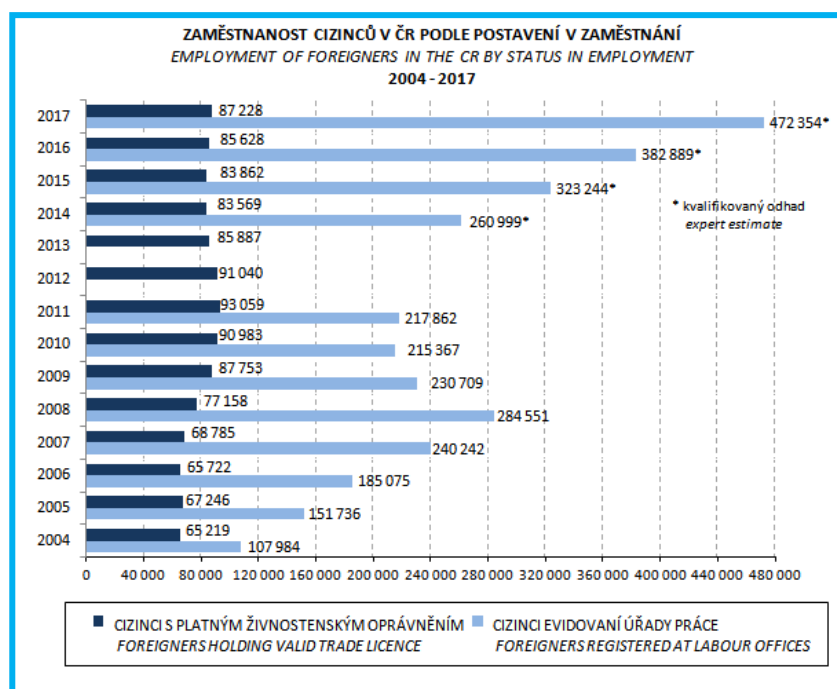
8 Přílohy

Obr. č. 1

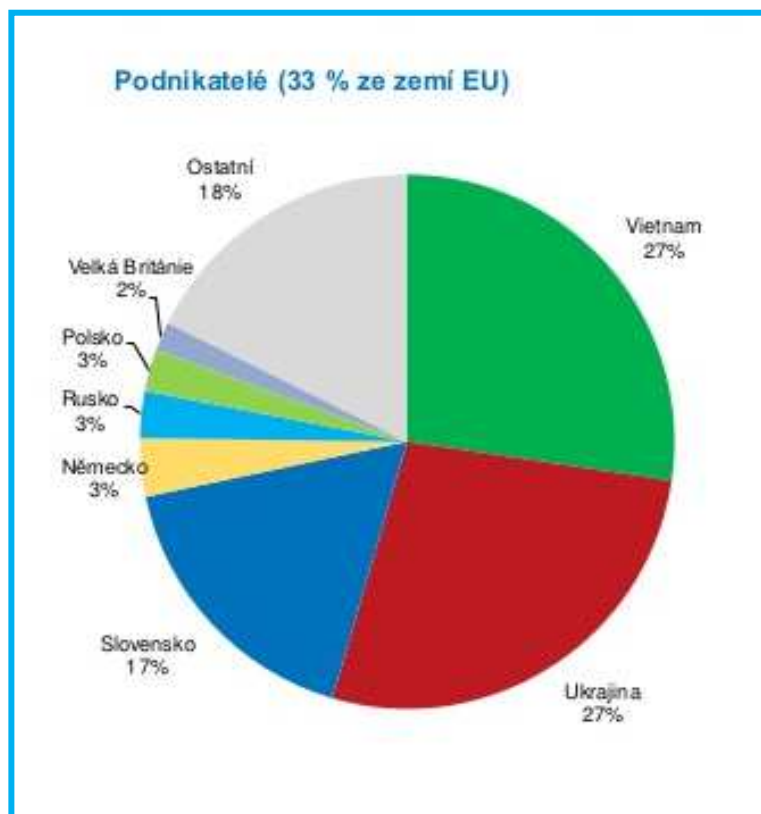
Zdroj: Český statistický úřad 2018e

Obr. č. 2

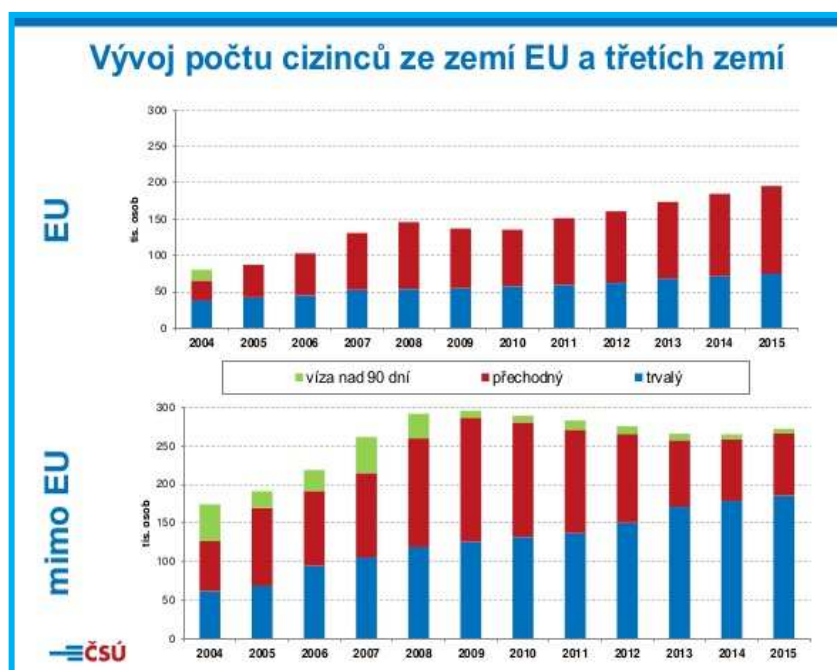
Zdroj: Český statistický úřad 2018e

Obr. č. 3 Podnikající cizinci podle zemí původu

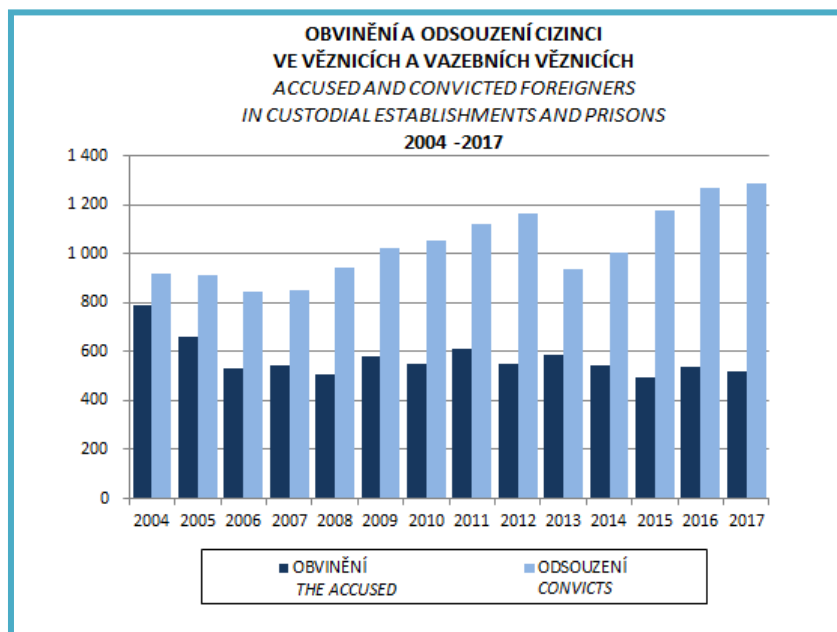
Zdroj: Český statistický úřad 2018c

Obr. č. 4

Zdroj: Český statistický úřad 2018a

Obr. č. 5

Zdroj: Český statistický úřad 2018e

TABULKA

Počet držitelů živnostenského oprávnění dle země ke dni 31. 12. 2017

	2004 [2]	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Cizinci celkem	65 219	67 246	65 722	68 785	77 158	87 753	90 983
Celkem EU [3]	13 096	13 385	12 902	14 796	15 912	17 045	18 502
v tom:							
Belgie	46	52	51	57	70	76	84
Bulharsko [4]	1 113	1 091	906	926	958	977	1 035
Dánsko	20	20	24	27	30	34	36
Estonsko	8	7	7	6	6	10	12
Finsko	19	19	19	25	33	41	46
Francie	160	176	176	196	225	258	299
Chorvatsko [5]	430	385	318	308	291	285	296
Irsko	31	39	42	50	55	65	83
Itálie	351	387	364	396	423	455	498
Kypr	12	12	10	11	10	12	15
Litva	38	66	92	114	136	157	140
Lotyšsko	16	31	33	53	57	56	52
Lucembursko	2	3	3	2	2	2	3
Maďarsko	109	109	100	102	106	115	121
Malta	2	4	5	5	6	7	7
Německo	1 103	1 164	1 200	1 261	1 361	1 426	1 527
Nizozemsko	129	141	137	145	157	178	205
Polsko	1 251	1 294	1 238	1 289	1 364	1 450	1 608
Portugalsko	2	3	8	10	11	13	16
Rakousko	268	282	287	312	347	365	389
Rumunsko [4]	208	217	213	225	271	319	354
Řecko	137	143	131	131	130	133	145
Slovensko	8 757	8 719	8 282	8 684	9 255	9 865	10 681
Slovinsko	31	32	24	29	31	33	36
Španělsko	36	50	48	52	62	81	103
Švédsko	48	53	43	46	46	51	52
Velká Británie	520	579	578	642	760	866	955

	2004 [2]	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ostatní země celkem	52 123	53 861	52 820	53 989	61 246	70 708	72 481
z toho:							
Alžírsko	301	251	214	173	165	165	160
Arménie	336	337	292	281	277	300	328
Bělorusko	383	394	352	359	361	386	408
Bosna a Hercegovina	390	371	306	280	271	277	281
Čína	232	165	231	297	253	210	190
Egypt	52	51	40	43	46	49	60
Filipíny	5	6	7	9	10	13	16
Indie	86	80	65	72	70	73	70
Japonsko	23	31	26	30	35	50	49
Kanada	120	122	93	97	102	107	100
Kazachstán	306	289	244	224	223	244	266
Korejská republika	10	9	12	15	17	20	19
Makedonie	291	278	181	233	284	319	335
Moldavsko	450	604	724	930	1 113	1 559	1 760
Mongolsko	204	213	159	160	167	288	317
Rusko	1 611	1 482	1 279	1 228	1 262	1 336	1 439
Spojené státy	644	627	474	503	579	663	741
Srbsko	.	.	6	45	72	105	123
Sýrie	166	161	136	128	120	125	129
Thajsko	5	7	6	8	10	18	25
Tunisko	114	96	71	67	66	66	68
Turecko	81	67	69	68	71	83	88
Ukrajina	19 486	21 135	21 325	21 927	21 213	26 223	29 739
Uzbekistán	13	20	25	35	45	145	227
Vietnam	22 046	22 620	22 910	24 437	32 139	35 590	33 164

Kód: CIZ09/4

[1] Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu 2018

[2] vč. cizinců s uděleným azylem či doplňkovou ochranou a dlouhodobým vízem

[3] v letech 2004 až 2006 EU 25, v letech 2007 až 2012 EU 27, od roku 2013 EU 28

[4] v letech 2004 až 2006 započítáno v ostatních zemích

[5] v letech 2004 až 2012 započítáno v ostatních zemích

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Cizinci celkem	93 059	91 040	85 887	83 569	83 862	85 628	87 228
Celkem EU [3]	19 952	21 445	24 031	25 848	27 527	29 696	31 789
v tom:							
Belgie	93	96	105	106	106	113	121
Bulharsko [4]	1 141	1 241	1 332	1 430	1 458	1 516	1 625
Dánsko	38	43	62	70	62	64	66
Estonsko	15	21	22	21	23	23	26
Finsko	58	64	71	74	85	92	94
Francie	328	345	378	414	454	500	568
Chorvatsko [5]	289	293	299	312	325	359	379
Irsko	93	114	129	147	163	178	189
Itálie	529	579	642	712	794	873	945
Kypr	16	16	17	17	17	16	16
Litva	151	141	124	107	122	128	135
Lotyšsko	71	78	86	86	96	103	94
Lucembursko	3	3	3	3	4	7	6
Maďarsko	124	145	210	310	429	576	683
Malta	6	7	7	7	7	9	11
Německo	1 636	1 748	2 599	3 040	2 962	3 109	3 120
Nizozemsko	222	241	243	249	262	272	292
Polsko	1 712	1 808	1 905	2 014	2 134	2 268	2 436
Portugalsko	21	28	39	44	54	66	77
Rakousko	410	451	469	472	475	486	508
Rumunsko [4]	445	560	712	868	1 053	1 254	1 443
Řecko	153	156	162	172	184	187	214
Slovensko	11 406	12 149	12 888	13 493	14 393	15 442	16 516
Slovinsko	43	51	56	60	63	66	68
Španělsko	118	143	177	213	240	288	341
Švédsko	56	61	65	73	89	98	103
Velká Británie	1 064	1 156	1 229	1 334	1 473	1 603	1 713

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ostatní země celkem	73 107	69 595	61 856	57 721	56 335	55 932	55 439
z toho:							
Alžírsko	160	169	173	163	155	150	142
Arménie	344	343	330	331	326	321	330
Bělorusko	441	446	449	468	514	565	614
Bosna a Hercegovina	301	315	304	297	284	282	270
Čína	192	206	219	236	243	250	251
Egypt	60	71	68	77	77	85	91
Filipíny	17	23	25	30	34	36	43
Indie	69	76	85	89	90	100	112
Japonsko	49	51	53	57	69	72	71
Kanada	113	127	125	132	153	147	153
Kazachstán	289	323	377	439	480	531	538
Korejská republika	31	30	31	40	42	52	52
Makedonie	368	357	342	316	310	309	302
Moldavsko	1 585	1 279	959	802	729	690	725
Mongolsko	289	278	185	180	191	211	216
Rusko	1 713	1 860	1 967	2 150	2 367	2 700	2 855
Spojené státy	808	947	976	1 135	1 232	1 363	1 434
Srbsko	132	138	141	160	179	192	202
Sýrie	124	124	128	139	146	157	161
Thajsko	49	70	70	88	108	128	121
Tunisko	73	78	81	90	100	114	135
Turecko	88	92	95	115	122	133	162
Ukrajina	33 700	32 267	27 014	23 639	22 796	22 150	21 746
Uzbekistán	326	338	352	321	352	342	381
Vietnam	29 369	27 119	25 085	23 964	22 928	22 415	21 773

[1] Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu 2018

[2] vč. cizinců s uděleným azylem či doplňkovou ochranou a dlouhodobým vízem

[3] v letech 2004 až 2006 EU 25, v letech 2007 až 2012 EU 27, od roku 2013 EU 28

[4] v letech 2004 až 2006 započítáno v ostatních zemích

[5] v letech 2004 až 2012 započítáno v ostatních zemích

Seznam použitých zkratek:

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

EHP – Evropský hospodářský prostor

MVČR – Ministerstvo vnitra České republiky

MZV ČR – Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

OAMP MV ČR – Odbor azylové a migrační politiky

Občané EU – Občané Evropské unie, EHP a Švýcarska

OIP – Oblastní inspektorát práce

Rodinní příslušníci občana EU – Rodinní příslušníci občanů EU, EHP a Švýcarska